

ปัญหาการรับชำระภาษีสำหรับรถยนต์ที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว กรณีเข้าข่ายการผลิตตามกฎหมายสรรพสามิต¹

กิตติกร มาภักดี²

จากการศึกษาปัญหาการรับชำระภาษีสำหรับรถยนต์ที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว กรณีเข้าข่ายการผลิตตามกฎหมายสรรพสามิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติ ความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎี ที่เกี่ยวกับปัญหาการเก็บภาษีรถยนต์ดัดแปลง ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต การเก็บภาษีรถยนต์ ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ที่ผลิตออกจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือเป็นรถยนต์ที่นำเข้ามาตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และการเก็บภาษีรถยนต์ดัดแปลงไม่ว่าจะเป็นผ่านการใช้งานมาแล้ว หรือว่ายังไม่ได้มีการใช้งานก็ตาม โดยหลักการจัดเก็บภาษีนั้นควรจะต้องเป็นไปตามหลักภาษีอากรที่ดี ซึ่งถือเป็นรากฐาน หรือแนวทางในการจัดเก็บภาษีมาโดยตลอด และประเทศต่าง ๆ ในโลกล้วนใช้แนวทางดังกล่าวเป็นแนวปฏิบัติกัน ปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขดัดแปลงรถยนต์ มีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากในสมัยก่อนมีการฟ้องร้องในเรื่องนี้เป็นจำนวนมาก กล่าวคือ ตำรวจจะจับรถที่ทำการดัดแปลงแก้ไขรถยนต์ที่ทำให้มีสภาพดีขึ้น และส่งฟ้องในความผิดที่ถือว่ารถยนต์คันดังกล่าวเป็นสินค้าที่ไม่ได้เสียภาษีสรรพสามิต จากการที่ทำการผลิตขึ้นมาใหม่โดยการนำชิ้นส่วนต่าง ๆ ของรถยนต์ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรมาดำเนินการดัดแปลงเปลี่ยนโฉมรถยนต์จากรุ่นเดิม ให้เป็นอีกรุ่นหนึ่งโดยอาจจะมีการตัดตัวถังรถยนต์หรือเปลี่ยนอะไหล่บางชิ้น

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงปัญหาของกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีรถยนต์ดัดแปลง กรณีเข้าข่ายการผลิตตามกฎหมายสรรพสามิต ยังขาดความชัดเจนในการตีความของคำว่า “ผลิต” หรือปัญหาความซ้ำซ้อนจากการเก็บภาษีรถยนต์ดัดแปลงที่มีการเสียภาษี 2 ครั้ง ในของชิ้นเดิม และปัญหาระยะเวลาในการพิจารณาว่ารถยนต์คันนั้นมีลักษณะเป็นการผลิตตามกฎหมายสรรพสามิต จึงทำให้ยังมีข้อบกพร่องและช่องว่างของกฎหมายอยู่หลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรกปัญหาการพิจารณารถยนต์ดัดแปลงว่าเข้าข่ายการผลิตหรือไม่ จะต้องพิจารณาตีความคำว่า “ผลิต” และคำว่า “ดัดแปลง” ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต มาตรา 4 เสียก่อน เพราะการผลิตที่มีผลที่จะทำให้ผู้ผลิตสินค้ามีสถานะเป็นผู้ประกอบอุตสาหกรรม กล่าวคือ ก่อให้เกิดหน้าที่จดทะเบียน หรือ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการรับชำระภาษีสำหรับรถยนต์ที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว กรณีเข้าข่ายการผลิตตามกฎหมายสรรพสามิต โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ปวีศร เลิศธรรมเทวี และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.รติชัย รดทอง และ อาจารย์ ดร.ปริดา โชติมานนท์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แจ้งราคาขายปลีกแนะนำ ตลอดจนยื่นแบบรายการเสียภาษีและชำระภาษี รวมถึงหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายด้วย การผลิตจะต้องพิจารณาจากลักษณะ 2 ประการดังนี้ ประการแรกคือ การกระทำจากสิ่งที่ยังไม่เป็นสินค้าให้เป็นสินค้า กล่าวคือ จะต้องมีการทำ หรือการประกอบเพื่อให้มีสินค้าไม่ว่าจะโดยวิธีการใด ๆ ประการที่สอง คือ การกระทำต่อสิ่งที่เป็นสินค้าตามกฎหมายแล้ว ซึ่งหมายถึง ในขณะที่ได้กระทำสินค้านั้นเป็นสินค้าที่อยู่ในพิกัตอัตราภาษีสรรพสามิตแล้ว แต่กฎหมายได้กำหนดไว้เป็นพิเศษให้ถือว่าเป็นการผลิต ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงสินค้าให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น หรือมีการแปรรูปสินค้าให้มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ หรือมีการแปรสภาพของสินค้านั้น

ต่อมาจะต้องพิจารณาคำว่า “ดัดแปลง” ซึ่งหมายถึง การที่ผู้จ้างหรือจัดให้ผู้อื่นทำการดัดแปลง โดยหมายถึงการกระทำต่อรถยนต์กระบะให้เป็นรถยนต์นั่ง หรือเป็นรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกิน 10 คน หรือกระทำต่อสิ่งที่กำหนดในกฎกระทรวง ที่มีได้ดำเนินการโดยผู้ประกอบอุตสาหกรรมรถยนต์ เพื่อสอดคล้องกับรูปแบบการประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรมยานยนต์ กรณีดังกล่าวมีการดำเนินการทั้งในลักษณะที่นำรถยนต์กระบะสำเร็จรูป หรือรถยนต์ที่มีเครื่องยนต์และโครงรถมาทำให้เป็นรถยนต์นั่ง เพื่อให้เกิดหรือมีลักษณะที่มีความแตกต่างไปจากรถยนต์ที่ผลิตออกมาจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ผู้ประกอบการได้ผลิตมา เมื่อมีการนำรถยนต์มาดัดแปลงจึงทำให้ผู้ดัดแปลงที่มีการประกอบเป็นธุรกิจจึงมีสถานะเป็นผู้ประกอบอุตสาหกรรม ดังนั้นผู้ประกอบอุตสาหกรรมจึงมีหน้าที่ต้องเสียภาษีจากการผลิตสินค้า ซึ่งกฎหมายได้กำหนดอัตราภาษีไว้ในพิกัตอัตราภาษีสรรพสามิต ทั้งนี้กฎหมายมีข้อยกเว้นไว้ หากเป็นกรณีเจ้าของรถยนต์ได้ทำการดัดแปลงรถยนต์ด้วยตัวเอง ไม่ได้มีการประกอบเป็นธุรกิจ กรณีดังกล่าวก็ไม่ถือว่าเป็นการผลิตแต่อย่างใด เมื่อไม่ถือว่าเป็นการผลิตจึงไม่มีหน้าที่ที่จะต้องเสียภาษีสรรพสามิตในส่วนนี้

นอกจากนี้การพิจารณาถึงการตีความคำว่า “ผลิต” หรือ “ดัดแปลง” นั้นจะต้องพิจารณาตาม หนังสือกรมสรรพสามิตที่ กค 0616/ว 852 ลงวันที่ 5 เมษายน 2562 เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจการจัดเก็บภาษียายนต์ และหนังสือกรมสรรพสามิตที่ กค 0616/12000 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2562 เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการดำเนินการทางทะเบียนและภาษียายนต์ที่อยู่ในข่ายการเสียภาษีสรรพสามิต และหนังสือกรมสรรพสามิตด่วนมาก ที่ กค 0616/ว 2769 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2562 เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจการจัดเก็บภาษียายนต์ และหนังสือกรมสรรพสามิตที่ กค 0616/ว 3031 ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 เรื่อง แนวปฏิบัติในการพิจารณารับชำระภาษีสำหรับรถยนต์ที่ผ่านการใช้งานมาแล้วมาทำให้เข้าข่ายการผลิตตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 และหนังสือกรมขนส่งทางบกที่ คค 0415.5/ว.770 ลงวันที่ 2 กันยายน 2562 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการดำเนินการทางทะเบียนและภาษียายนต์ที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีสรรพสามิต ซึ่งหนังสือจากหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นกรมสรรพสามิต หรือกรมการขนส่งทางบกข้างต้น ได้มีการหารือร่วมกันในการวางหลักเกณฑ์ และตัวอย่างการเปลี่ยนชิ้นส่วนของรถยนต์ การเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนจากขับเคลื่อน 2 ล้อ เป็น 4 ล้อ การเปลี่ยนประเภทรถเช่น จาก รย.1 เป็น รย.3 หรือเปลี่ยนจาก รย.2 เป็น รย.3

ซึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของห้องโดยสาร หรือการเปลี่ยนตัวถังรถจากยี่ห้อหนึ่งให้เป็นอีกยี่ห้อหนึ่ง หรือการเปลี่ยนตัวถังจากแบบรุ่นหนึ่งเป็นแบบอีกรุ่นหนึ่ง หรือการเปลี่ยนกระบังหน้ารถ การเปลี่ยนกันชนหน้า หรือกันชนหลัง เปลี่ยนไฟหน้าหรือไฟท้ายเป็นอีกรุ่นหนึ่ง หรือการทำให้แบบของรุ่นรถยนต์นั้นเปลี่ยนแปลงไป หรือตัวอย่างของการซ่อมแล้วจะถือว่าเป็นการผลิตชิ้นใหม่ที่อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีสรรพสามิต

โดยหนังสือแต่ละฉบับมีรายละเอียดในการตีความคำว่า “ผลิต” หรือ “ดัดแปลง” ที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป ประกอบกับมีข้อห้ามและข้อยกเว้น ที่มีลักษณะแตกต่างกันไปในสาระสำคัญ ส่งผลให้ผู้ที่ดัดแปลงรถยนต์หรือผู้ที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีในส่วนนี้เกิดความสับสน เพราะหนังสือแต่ละฉบับมีข้อห้ามหรือข้อยกเว้นแตกต่างกันไปในสาระสำคัญ หนังสือบางฉบับมีการยกตัวอย่างว่าสามารถดัดแปลงได้ แต่อีกฉบับกลับยกตัวอย่างว่าการดัดแปลงแบบนั้นไม่สามารถทำได้ เมื่อตัวอย่างที่ยกนั้นขัดกันทำให้ไม่สามารถใช้หนังสือข้างต้น เป็นบรรทัดฐานแนวทางในการดัดแปลง หรือซ่อมแซมรถยนต์ได้ ส่งผลให้เกิดข้อพิพาททางภาษีระหว่างผู้เสียภาษีกับหน่วยงานของรัฐขึ้นได้ และยังขัดต่อหลักภาษีอากรที่ดีด้วย ไม่ว่าจะเป็นการขัดต่อหลักความแน่นอน และขัดต่อหลักการยอมรับได้ของหลักภาษีอากรที่ดี เพราะการจัดเก็บภาษีที่ได้นั้นจะต้องมีความแน่นอนและชัดเจน เมื่อหนังสือขัดกันทำให้ผู้เสียภาษีไม่สามารถเข้าใจได้โดยง่าย เกิดความยุ่งยากในการเสียภาษีขึ้น เพราะไม่แน่ใจว่าหากเอารถยนต์ไปให้กรมการขนส่งทางบกตรวจสอบว่าเข้าข่ายการผลิตหรือไม่ หรือกรมสรรพสามิตเป็นผู้จับรถยนต์ดัดแปลงแล้วทำการตรวจสอบ ก็จะทำให้ผู้ดัดแปลงไม่สามารถที่จะใช้รถยนต์ได้ จึงอาจก่อให้เกิดปัญหาการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี นำรถยนต์ไปให้สถานตรวจสภาพรถเอกชน (ตรอ.) เป็นผู้ตรวจสภาพรถยนต์เพื่อให้ได้ป้ายภาษีรถยนต์ประจำปีมาแทน ส่งผลให้เกิดการทุจริตเป็นวงกว้าง และรัฐจะต้องสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมาก การหลีกเลี่ยงโดยทุจริตแสดงให้เห็นถึงความไม่ยินยอมในการเสียภาษีรถยนต์ดัดแปลงของประชาชน กล่าวคือ ประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการนำรถยนต์ที่ดัดแปลงไปตรวจสภาพว่าเข้าข่ายเป็นการผลิตชิ้นใหม่หรือไม่ ยกเว้นผู้ประกอบการกิจการขายรถยนต์มือสอง เพราะหากไม่นำรถยนต์ไปตรวจก็อาจส่งผลให้รถยนต์ที่ทำการดัดแปลงต้องถูกนำไปพิจารณาว่าเข้าข่ายเป็นการผลิตหรือไม่ ซึ่งส่งผลให้รถยนต์ไม่สามารถที่จะใช้งานได้ ผู้ประกอบธุรกิจไม่มีทางเลือกจึงต้องยอมที่จะเสียภาษีสรรพสามิตใหม่อีกครั้ง และส่งผลให้รถยนต์มือสองบางรุ่นมีราคาสูงขึ้น เพราะผู้ประกอบการจะนำเงินที่เสียภาษีนำไปบวกกับค่าดำเนินการแล้วเรียกเก็บโดยบวกเข้าไปในราคารถยนต์ ผู้บริโภคจึงต้องรับภาระมากขึ้น

ประเด็นปัญหาที่สองคือ ปัญหาความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บภาษีของรถยนต์ดัดแปลง จะต้องพิจารณาถึงการเก็บภาษีซ้ำซ้อนจากของขึ้นเดิมที่เคยถูกเก็บภาษีสรรพสามิตไปแล้วครั้งหนึ่ง กรณีจากปัญหาที่เกิดขึ้น เห็นว่าการเก็บภาษีสรรพสามิตจากของขึ้นเดิมอีกครั้งหนึ่งเป็นความไม่ยุติธรรม เป็นภาษีซ้อนในเชิงเศรษฐกิจ เพราะเป็นกรณีที่รัฐอ้างมูลเหตุในการเรียกเก็บภาษีซ้ำซ้อน ทำให้ผู้เสียภาษีมีภาระในการเสีย

ภาษีมากกว่า 1 ครั้งในเงินก้อนเดียวกัน เช่น กรณีภาษีเงินได้นิติบุคคลจะคำนวณกำไรสุทธิของบริษัทแล้ว เสียภาษีครั้งหนึ่ง ต่อมาเมื่อมีการนำเงินก้อนดังกล่าวที่ได้เสียภาษีไปแล้วมาปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นซึ่งเป็น บุคคลธรรมดา เงินที่ได้รับปันผลมานั้นจะต้องนำไปเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นกรณี การเก็บภาษียกเว้นต้องเปลี่ยนแปลงจึงมีลักษณะที่คล้ายกัน ผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นการขัดต่อหลักความซ้ำซ้อนในการ จัดเก็บภาษีอากร เพราะเป็นความซ้ำซ้อนในเชิงเศรษฐกิจ ขัดต่อหลักความเป็นธรรมของหลักภาษีอากรที่ดี เพราะการเก็บภาษีจะต้องพิจารณาถึงความยุติธรรมทางภาษีเป็นลำดับแรก การเก็บภาษีนั้นต้องสัมพันธ์กับ ความสามารถของผู้เสียภาษีด้วย ต่อมายังเป็นการขัดต่อหลักความประหยัดของหลักภาษีอากรที่ดีด้วย เพราะการเก็บภาษีที่ดินนั้น รัฐไม่ควรเสียค่าใช้จ่ายหรือสิ้นเปลืองทรัพยากรบุคคล ตลอดจนเพิ่มความยุ่งยาก ในการจัดเก็บ กล่าวคือ ในการเก็บภาษียกเว้นต้องเปลี่ยนแปลงสำหรับกรณียกเว้นที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว กรมการ ชนส่งทางบกและกรมสรรพสามิตจะต้องทำงานร่วมกัน โดยกรมการขนส่งเป็นหน่วยงานแรกผู้ที่ต้องเปลี่ยนแปลง ติดต่อแจ้งให้นายทะเบียนพิจารณาสภาพรถ ว่าการเปลี่ยนแปลงที่ผิดไปจากการจดทะเบียนนั้นเข้าข่ายเป็นการ ผลิตหรือไม่ ต่อมานายทะเบียนจะส่งเรื่องไปยังกรมสรรพสามิตให้เป็นผู้ที่พิจารณาและตีความตามคำนิยาม คำว่า “ผลิต” หรือ “ดัดแปลง” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ซึ่งการประเมินมี ระยะเวลาที่มาก ทั้งรถยนต์ที่ดัดแปลงแล้วเข้าข่ายเป็นการผลิตขึ้นใหม่ก็ไม่ได้มีมากขนาดนั้น

ประเด็นปัญหาที่สามคือ ปัญหาระยะเวลาในการพิจารณากรณีเข้าข่ายการผลิต ผู้ศึกษาเห็นว่า มี ประเด็นที่ต้องวิเคราะห์โดยนำหนังสือกรมสรรพสามิตที่ กค0616/12000 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2562 เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการดำเนินการทางทะเบียนและภาษียกเว้นที่อยู่ในข่ายการเสียภาษีสรรพสามิต เมื่อ พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่เกิดจากหนังสือฉบับดังกล่าวแล้วพบว่า มีปัญหาดังนี้ ปัญหาแรกกรอบ ระยะเวลาในการแจ้งผลการพิจารณาการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับการผลิตหรือดัดแปลงรถยนต์ให้นาย ทะเบียนกรมการขนส่งทางบกได้รับทราบ ไม่สามารถกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาได้ เนื่องจากการ พิจารณาต้องพิจารณาตามข้อเท็จจริงและเอกสาร ปัญหาที่สองกรณีเรื่องอยู่ระหว่างรอผลพิจารณาอุทธรณ์ การประเมินภาษี หากผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้ดำเนินการเสียภาษีสรรพสามิตสำหรับรถยนต์คันที่พิพาทได้ ครบถ้วน ก็สามารถนำรถยนต์ออกไปใช้ได้ แต่ถ้ายังไม่ได้อำนาจเสียภาษีหรือเสียภาษีไม่ครบถ้วน จะถือว่าเป็นผู้ที่ มิได้ครอบครองซึ่งสินค้า จะมีความผิดตามมาตรา 203(1) แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ปัญหาที่สาม การดำเนินการขอจดทะเบียนหรือเสียภาษียกเว้นประจำปีกับกรมการขนส่งทางบก ขอความ ร่วมมือกรมการขนส่งทางบกตรวจสอบเอกสารหลักฐานการชำระภาษีสรรพสามิต หลักฐานการได้รับ ยกเว้นภาษีหรือเสียภาษีอัตราศูนย์จากกรมสรรพสามิต หากปรากฏว่ามีเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วนก็ ให้รับจดทะเบียนหรือเสียภาษียกเว้นประจำปีได้ แต่หากไม่สามารถแสดงเอกสารหลักฐานได้ ขอให้ กรมการขนส่งทางบกกระงับการจดทะเบียนหรือการเสียภาษียกเว้นประจำปีไว้ก่อน จนกว่าจะนำเอกสาร หลักฐานการชำระภาษีสรรพสามิต

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาการรับชำระภาษีสำหรับรถยนต์ที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว กรณีเข้าข่ายการผลิตตามกฎหมายสรรพสามิต ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. กรณีเป็นปัญหาในการตีความคำว่าผลิตหรือดัดแปลง

ทางเลือกที่ 1 ผู้ศึกษาเห็นว่า เพื่อป้องกันการสับสนของผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ดัดแปลงรถยนต์ หรือผู้ที่สนใจที่จะดำเนินการดัดแปลงรถยนต์ของตนเอง ตลอดจนซื้อรถมือสองมาทำการดัดแปลงนั้น การตีความควรระบุ และยกตัวอย่างให้ชัดเจนมากกว่านี้ ในการออกกฎ ระเบียบ คำสั่ง ตลอดจนข้อบังคับในเรื่องดังกล่าว ควรให้หน่วยงานเดียวเป็นผู้ปฏิบัติไปฝ่ายเดียว เช่น ผู้ที่ต้องการศึกษาเรื่องการดัดแปลงรถยนต์ แล้วถือเป็นการผลิตตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 นั้น ก็ควรให้กรมสรรพสามิตเป็นผู้ดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนแรกในการติดต่อ รวมทั้งในการออกหนังสือ ประกาศ กฎ หรือคำสั่ง วิธีการดำเนินการนั้นควรให้กรมสรรพสามิตออกเพียงฝ่ายเดียว เพื่อลดขั้นตอนของพนักงานเจ้าหน้าที่เอง และยังเป็นการช่วยให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่เกิดความสับสน

ทางเลือกที่ 2 ผู้ศึกษาเห็นว่า ไม่ควรมีหนังสือของหน่วยงานราชการที่กล่าวถึงหลักเกณฑ์สำหรับการพิจารณาซึ่งเป็นเรื่องเดียวกันเป็นจำนวนมาก เพราะการเข้าถึงข้อบัญญัติ ประกาศ คำสั่งของหน่วยปฏิบัติบันทึกข้อความ อันเป็นกฎหมายลูกนั้นประชาชนตลอดจนผู้มีหน้าที่เสียภาษี สามารถเข้าถึงได้ยากหากไม่ได้ติดต่อกับหน่วยงานราชการเอง เพราะไม่ใช่กฎหมายแม่บทที่สามารถหาซื้อ หรือเปิดหาทางอินเทอร์เน็ตได้ง่าย ทั้งเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องไม่ได้ลงข้อมูลเหล่านี้ไว้ครบถ้วน ดังนั้นผู้ใช้และผู้ที่จะเข้าใจจึงมีแต่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเท่านั้น กรมสรรพสามิตและกรมการขนส่งทางบก

2. กรณีปัญหาความซ้ำซ้อนในการเก็บภาษีของรถยนต์ดัดแปลง

ทางเลือกที่ 1 ผู้ศึกษาเห็นว่า ไม่ควรเก็บภาษีสรรพสามิตรถดัดแปลงนี้เลย เพราะเป็นการสร้างความยุ่งยากทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเกิดภาระมากจนเกินไป และยังเป็นการเพิ่มภาระของพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานมีงานมากอยู่แล้ว และก่อนที่กรมสรรพสามิตจะมีบังคับใช้กฎหมายนี้อย่างเคร่งครัด ราคารถมือสองประเภทนี้ ไม่ได้มีราคาสูงขนาดปัจจุบัน ซึ่งสูงขึ้นมาถึงประมาณ 30-40% เพราะการเสียภาษีสรรพสามิตมีความยุ่งยาก จนทำให้ผู้ขายรถนำไปบวกเป็นกำไรจากค่าดำเนินการอีกส่วนหนึ่งต่างหาก

ทางเลือกที่ 2 ผู้ศึกษาเห็นว่า กรณีมีการเก็บภาษีสรรพสามิตซ้ำซ้อน โดยเมื่อกรมสรรพสามิตมองว่าเป็นการผลิตตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต หากพิจารณาถึงความเป็นธรรม อาจมีมาตรการลดหย่อนภาษีที่เรียกเก็บจากรถดัดแปลง สูงสุดคือ 40% จากราคาขายปลีกแนะนำ (ราคาตลาด) ผู้ศึกษาจึงเสนอทางแก้ไขโดยลดหย่อนเป็นขั้นบันไดลงตามปีที่ผลิต หากเป็นการนำรถเก่าที่มีอายุการใช้งานมานานแล้วมาดัดแปลงแล้วกลายเป็นผลิตขึ้นใหม่ การเก็บภาษีสรรพสามิตน้อยลงไปตามปีของรถ ทางเลือกนี้ผู้ศึกษาเห็นว่ารัฐจะได้รับเงินมากขึ้น อาจมีรถที่หลีกเลี่ยง หรือหลบเลี่ยง โดยการนำรถไปตรวจ

สภาพที่สถานตรวจสภาพรถเอกชน (ตรอ.) ที่ไม่เคร่งครัดเพื่อที่จะได้ต่อภาษีรถยนต์ประจำปีได้ เพราะเมื่อผู้คนไม่หลบเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงการเสียภาษี การเก็บภาษีฐานกว้างย่อมสร้างรายได้ให้แก่รัฐมากยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการลดข้อพิพาททางภาษี

3.กรณีปัญหาระยะเวลาในการพิจารณากรณีเข้าข่ายการผลิต

ทางเลือกที่ 1 กรณีรถยนต์ดัดแปลงจากรถยนต์ที่ยังไม่ผ่านการใช้งานมาก่อน และยังมีค่างวดจากการเช่าซื้อเหลืออยู่ (ติดไฟแนนซ์) ให้สามารถใช้งานรถยนต์ดัดแปลงต่อไปได้ ในระหว่างการพิจารณาตีความของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพราะการผ่อนรถยนต์แล้วใช้งานไม่ได้ย่อมเกิดภาระและผลกระทบต่อผู้เป็นเจ้าของรถมาก

ทางเลือกที่ 2 กรณีรถยนต์ดัดแปลงที่ดัดแปลงจากรถยนต์ที่ผ่านการใช้งานมาแล้วและมีการชำระภาษีประจำปี เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากการจำเป็นอย่างที่จะต้องใช้รถ กรมการขนส่ง หรือกรมสรรพสามิต อาจออกเอกสารเพื่อให้สามารถใช้งานรถยนต์ที่อยู่ในระหว่างพิจารณาว่าเป็นการผลิตหรือไม่ โดยอาจให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีวางเงินประกันบางส่วนเพื่อนำรถออกไปใช้งานได้ โดยมีข้อยกเว้นว่า ระหว่างนี้ห้ามไม่ให้มีการโอนหรือมีการเปลี่ยนชื่อความเป็นเจ้าของทางทะเบียน ยกเว้นกรณีผ่อนรถยนต์จากไฟแนนซ์หมดเท่านั้น ห้ามไม่มีการขาย ห้ามผู้ไม่ใช่เจ้าของรถยนต์หรือผู้มีสิทธิครอบครองใช้งานรถยนต์คันดังกล่าวโดยเด็ดขาด เป็นต้น

ทางเลือกที่ 3 กรมการขนส่งทางบกและกรมสรรพสามิต ต้องออกกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาให้ชัดเจน โดยระยะเวลาดังกล่าวจะต้องไม่มากเกินไปกว่าภาระที่ประชาชนหรือผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะรับได้ เปรียบเสมือนกับกรณีการฝากขังตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่มีกำหนดระยะเวลาในการสอบสวนและทำสำนวน ซึ่งหากครบกำหนดคัดฟ้องและฝากขังตามกฎหมายแล้ว ฟ้องไม่ทันก็ต้องปล่อยตัวไป หากนำวิธีการดังกล่าวมาใช้ย่อมทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีและอยู่ระหว่างการตีความได้รับความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. กฎหมายภาษีอากร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2563.

ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม. คำสอนวิชากฎหมายภาษีอากร. กรุงเทพมหานคร: สำนักอมรปศีกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2559.

กรมสรรพสามิต. คำอธิบายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560